

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

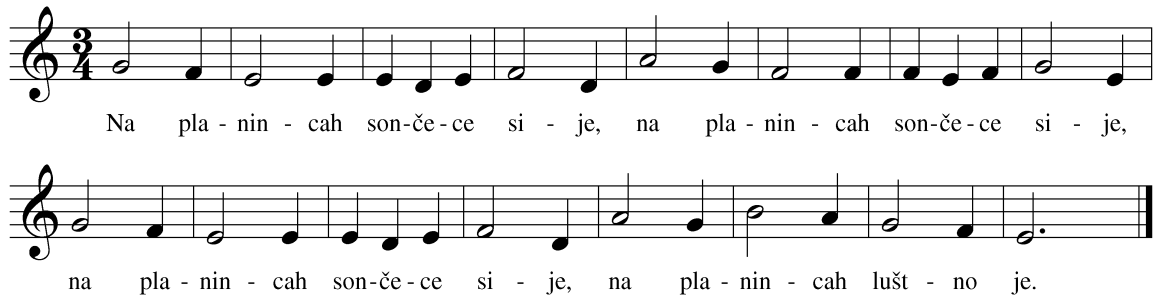
SODOBNI PLES

Ponedeljek, 7. junij 2004

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

SPLOŠNA MATURA

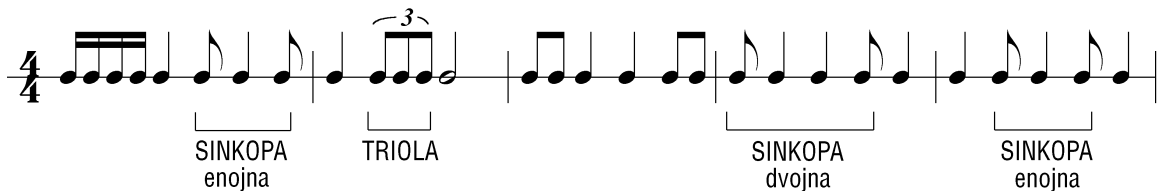
1. Prepoznajte začetek slovenske ljudske pesmi in nadaljujte. Podpišite besedilo pesmi.

Na pla - nin - cah son - če - ce si - je, na pla - nin - cah son - če - ce si - je,
na pla - nin - cah son - če - ce si - je, na pla - nin - cah lušt - no je.

*Prepoznavna melodije in zapis besedila 3 točke
Nadaljevanje zapisa 3 točke
Skupaj 6 točk*

2. V notnem zapisu prepoznajte vse ritmične posebnosti, jih označite in poimenujte.

SINKOPA enojna TRIOLA SINKOPA dvojna SINKOPA enojna

*Za vsako pravilno poimenovano in označeno posebnost 1 točka
Skupaj 4 točke*

3. V notnem zapisu prepoznajte glasbeni primer, poiščite ga med naštetimi odgovori in obkrožite.

d) Posvečenje pomladi

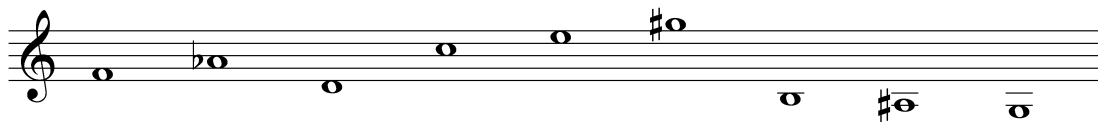
5 točk

4. V notnem zapisu prepoznajte glasbeni primer, poiščite ga med naštetimi odgovori in obkrožite.

c) Petruška, Ruski ples

5 točk

5. Izpolnite notne višine v violinskem ključu po vrsti: f1, as1, d1, c2, e2, gis2, mali h, ais, g.

*Za violinski ključ 1 točka
Za vsako pravilno narisano notno višino 1 točka
Skupaj 10 točk*

6. Notni zapis prestavite v basovski ključ za eno oktavo.

*Za ključ 1 točka
Za vsako pravilno narisano notno višino 1 točka
Skupaj 10 točk*

7. Zapišite imena in priimke ustvarjalcev, njihovo vlogo pri nastajanju baleta Petruška ter leto in kraj prve izvedbe:

Koreografija: Michael Fokin.
Glasba: Igor Stravinski.
Kostumi: Aleksander Benois.
Plesalci: Vaclav Nižinski – Petruška.
Impresarij: Sergej Djagilev.
Skupina: La Ballets Russes.
Kraj in leto izvedbe: Pariz, 1911.

*Za vsakega navedenega avtorja 1 točko
Za kraj in leto izvedbe 1 točko
Skupaj 7 točk*

8. Opišite prvo dejanje minstrelske predstave.

V prvem dejanju minstrelske predstave so igralci razpostavljeni v polkrog, pri čemer so napovedovalec in končni možje polkroga zganjali norčije in pripovedovali šale (nekakšen prototip cirkuških klovnov), vsakdo od nastopajočih pa je prikazal kako posebnost. To dejanje se je končalo z velikim finalom, imenovanim Veliki sprehod, pri katerem so sodelovali vsi. Ta sprehod ni bil nič drugega kakor ples cakewalk. Pari so se sprehajali s palicami v rokah in klobukih na glavah, pri tem pa poplesavali in se priklanjali ter v zboru prepevali. Sestavljen je iz solističnih točk in zaključka. Iz prvega dela se je razvil vodvil in variete, v drugem stojijo v krogu in vsak nastopajoči nastopi sredi odra, medtem ko ga drugi obkrožajo in prepevajo ter ploskajo na ritem glasbe spremljevalnega ansambla.

2 točki

9. a) Navedite zgodovinski izvor balade:

Po nastanku je balada srednjeveška plesna pesem.

- b) Kaj je značilno za njeno melodijo, ritem in harmonijo?

Kakor večina popularnih pesmi je zgrajena na preprostih harmonskih vzorcih, melodičnih stereotipih in standardnih ritmičnim modelih.

- c) Kako je oblikovana? Opišite.

Uveljavljeno je bilo tudi oblikovno načelo teh pesmi – AABA.

*Odgovori na vprašanja – vsak pravilen je 1 točko
Pravilno zapisana oblika 2 točki
Skupaj 4 točke*

10. a) Katero glasbo v 20. stoletju poimenujemo z oznako »elektronska« glasba?

Elektronska glasba uporablja samo tiste zvoke, ki jih dajejo tonski generatorji in oscilatorji pod vplivom električne napetosti.

- b) Kdaj je nastala?

Leta 1951

- c) Kje je bilo njeno središče?

Köln

- d) Kdo sta bila njena prva predstavnika?

Herbert Eimert, Karlheinz Stockhausen

Za vsak pravilni odgovor 1 točka

Skupaj 4 točke

11. a) Kaj je ritual?

Ritual je primarni način delovanja skupnosti, s katerim skupnost vzpostavlja svoj odnos z naravo, bogovi, drugimi plemeni, znotraj plemena. Najpogostejši izrazni elementi so ples, glasba in poosebitev.

2 točki

- b) Opišite tri temeljne značilnosti rituala.

- Družbena in socialna vloga (vzpostavljanje odnosa do narave, znotraj skupnosti in med različnimi plemeni).
- Religiozna vloga (vzpostavljanje odnosa do bogov, religiozne hierarhije, odnos do naravnih sil).
- Zabavna in komična funkcija (slovesnosti ob pomembnih dogodkih, praznikih).

3 točke

Skupaj 5 točk

12. Opišite, kje so potekale antične predstave.

Antične predstave so potekale na prostem, v prostoru, imenovanem amfiteater. Amfiteater je bil ponavadi postavljen v polkrogu na hrib, tako da je lahko prišlo na tisoče ljudi. Predstave so se dogajale na prostoru, imenovanem orkestra, za njimi pa je bila struktura, imenovana skene, izza katere so prihajali igralci.

Poimenovanje amfiteater 1 točka

Poimenovanje in razlaga orkestra, skene 2 točki

Skupaj 3 točke

13. a) Kateri so štirje najpomembnejši romantični baleti?

Najpomembnejši romantični baleti so: La Sylphide, ki je bil prvič uprizorjen v Parizu, leta 1832. Z njim se je pričelo obdobje romantičnih baletov, v njem je plesala znamenita plesalka Marie Taglioni. Sledijo mu Pas de Quatre, Giselle (1841), Coppelia (1870), Labodje jezero (1895), Čajkovski).

4 točke

- b) Kaj je značilnost romantičnega baleta?

Vsi baleti so prinesli gracioznost in lahkost, dali pomembnost ženskim plesalkam in odprli balet za liričnost preprostih zgodb.

2 točki

Skupaj 6 točk

14. Kaj je humanizem? (Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.)

- b) Zgodovinsko kulturno gibanje, na katero vpliva antika.

1 točka

15. a) Kdo je Marta Graham?

Marta Graham je ena najpomembnejših ameriških plesalk in koreografinj sodobnega plesa.

1 točka

b) Kdaj je delovala?

Njeno ustvarjanje doseže vrh predvsem pred drugo svetovno vojno in tik po njej.

1 točka

c) Opišite značilnosti njenega načina gibanja.

V predstavah je bil gib oblikovan v nasprotju s klasičnimi prijemi: nič več ni bilo stremenja po premagovanju težnosti, pač pa je bil gib sestavljen iz padcev, sedenja, klečanja.

2 točki

Skupaj 4 točke

16. Navedite 3 temeljne predstavnike evropskega izraznega plesa.

- a) Rudolf Laban
b) Kurt Joss
c) Mary Wigman

Vsak naštetih predstavnikov 1 točka

Skupaj 3 točke

17. Kaj je avantgarda? (Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.)

- b) Sklop novih umetniških tokov na začetku 20. stoletja.

1 točka

18. a) Kdo je Trisha Brown?

Trisha Brown je ameriška koreografinja in plesalka, predstavnica ameriškega postmodernističnega plesa.

1 točka

b) Opišite, kje in s kom je delovala.

Delovala je v skupini okrog Judson Church, v šestdesetih letih, skupaj z drugimi predstavniki postmodernističnega plesa, kakršni so Steve Paxton, Yvonne Rainer, Simone Forti.

2 točki

c) Katera je značilnost njenega ustvarjanja?

Njeno delo je predano raziskovanju mej plesa, neprestano poskuša podreti že ustaljene konvencije in nam odpreti nov pogled na ples. Leta 1970 je ustanovila svojo plesno skupino, s katero je veliko koreografij naredila zunaj, na strehah in stenah hiš. Iz tega obdobja je tudi njena znamenita predstava Man Walking Down the Side of a Building (1970). Zanima jo elementarni gib, ki pa je predstavljen vedno skozi kompleksno koreografsko strukturo.

2 točki

Skupaj 5 točk

19. Kdaj se je začela profesionalizacija slovenskega sodobnega plesa in kdo je bil njen glavni pobudnik?

O profesionalizaciji slovenskega sodobnega plesa lahko govorimo od leta 1985. Takrat je bil na pobudo Ksenije Hribar ustanovljen Plesni teater Ljubljana (PTL). Prvotni sedež je imel v Cankarjevem domu, pozneje pa je dobil svoje domovanje na Prulah. V osemdesetih letih se je začel slovenski sodobni ples razvijati profesionalno.

Pravilna časovna umestitev 1 točka

Predstavniki 1 točka

Skupaj 2 točki

20. Kaj je performans?

Performans je umetniška oblika, ki je ne moremo natančno uvrstiti ne med odrske ne med vizualne umetnosti. Uporablja vizualne elemente, kakršni so ples, gledališče in glasba. Prične se z avantgardističnimi dogodki (npr. futuristične serate) in se razvije v Ameriki v šestdesetih in sedemdesetih letih. Gre za svojevrstne umetniške dogodke, ki so ponavadi zelo aktualni in se odpovedujejo tradicionalnim, pa tudi na novo vzpostavljenim konvencijam. Performans vedno bolj ali manj radikalno išče nove oblike, nova razmerja med gledalci in izvajalci, med posameznimi umetniškimi elementi in načini.

3 točke

21. a) Kakšna je funkcija tiroksina?

Vloga tiroksina je v tem, da zvišuje raven presnove v organizmu.

2 točki

- b) Katera žleza ga izloča?

Izloča ga žleza ščitnica.

2 točki

- c) Kateri drugi hormoni se še izločajo iz te žleze?

Ščitnica izloča še prokalcitonin.

2 točki

Skupaj 6 točk

22. a) Naštej možganske ovojnice tako, kakor si sledijo od površine možganov proti lobanjski kosti.

Žilnica, pajčevnica, trda opna (dura).

2 točki

- b) Kje je možganska tekočina (likvor)?

Likvor je med žilnico in pajčevnico (v subarahnoidalnem prostoru).

2 točki

Skupaj 4 točke

23. a) Kakšna je vloga meniskusov v kolenskem sklepu?

Meniskusi izravnavajo neravne sklepne ploskve in ščitijo spodaj ležeči hrustanec pred poškodbami.

2 točki

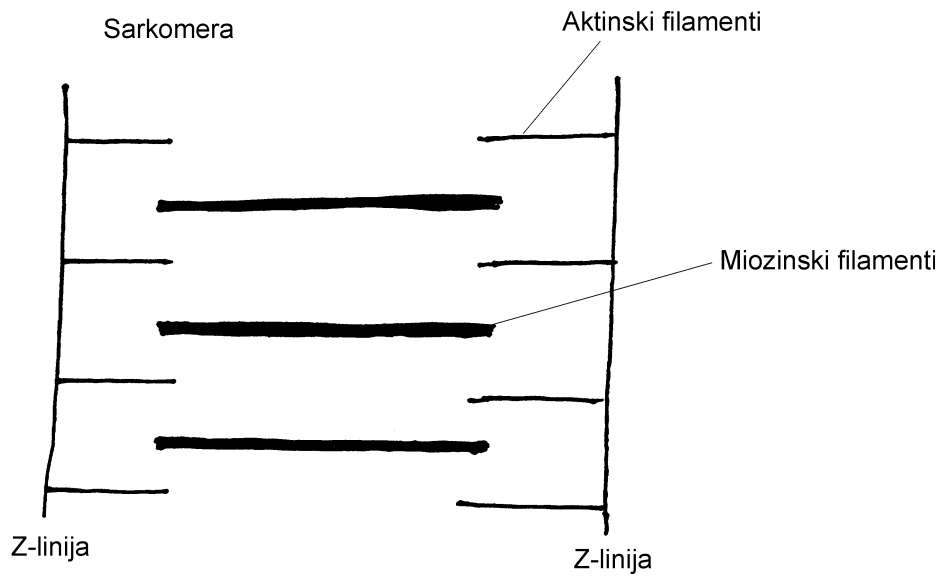
- b) Kateri je bolj nagnjen k poškodbam in zakaj?

K poškodbam je bolj nagnjen notranji (medialni) meniskus, ker je pritrjen na notranjo vzdolžno vez in tako fiksiran.

3 točke

Skupaj 5 točk

24. Narišite osnovno strukturno enoto prečnoprogaste mišice in označite osnovne elemente.

Skica 1 točka
Označeni trije osnovni elementi 2 točki
Označena dva osnovna elementa 1 točka
Skupaj 3 točke

25. Osnovna funkcionalna enota ledvice se imenuje **nefron**. Proces primarnega nastajanja urina imenujemo **(ultra)filtracija**.

2 točki

Skupaj možnih 110 točk